

Fənn sillabusu

İxtisas: 050404-"Dövlət və bələdiyyə idarəetməsi"

Fakultet: "İqtisadiyyat və idarəetmə"

Kafedra: "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"

1.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: "Dövlət idarəçiliyi nəzəriyyəsi" (Kafedranın 12 sentyabr 2025-ci il 01 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmişdir.)

Kodu: IPF-B01

Tədris ili: II (2025-2026). Semestr: III

Tədris yükü cəmi: 300 saat. Auditoriya yükü-90 saat: (Mühazirə 45 saat, seminar 45 saat).

Təhsilalma forması: Əyani

AKTS üzrə kredit: 10 kredit

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: m. Mirzəzadə Barat İsmayıl oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Füzuli küç., 170-a

Məsləhət saati: II-V günlər: saat 14⁰⁰-16⁰⁰

E-mail ünvanı: baratmirzade24@gmail.com

III.Tövsiyyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas:

1.Süleyman İsmayılov. "Azərbaycanda dövlət qulluğunun və idarəetmə sisteminin keçmişi, bu günü və perspektivləri". Bakı, «Oğuz Eli» - 2013.

2.Гяндилов С., Щейдяр Ялийев в я дювлят идарячилиийи, Щейдяр Ялийев мцстягил Азярбайжан дювлятинин гуружусу китабында. Багы, Азярняшр, 2003

3.Исмайылов С. Азярбайжанда дювлят гуллуьу в я йени ясрин тялябляри. Багы, 2004

4.Рзайев Я. Дювлят гуллуьунун щцруги ясаслары. Багы: Елм, 2011

5. Рзайев Я.Н. Дювлят идарəetməsi: Nəzəriyyə və praktika. Багы: Елм, 2021

IV. Prerekvizitlər: : Fənnin tədrisi üçün ilkin olaraq "Karyera planlaması" fənnin tədrisi zəruridir.

V. Korekvizitlər: : Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda "Bələdiyyə idarəçiliyi" fənnin tədrisinə ehtiyac vardır.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Bu kursda dövlət idarəetməsinin funksiyalarına dövlət və onun orqanlarının ictimai proseslərə ixtiyari, təşkilati və tənzimləyici təsirinin konkret növləri aiddir. Funksiyalar obyektivdir, ona görə ki, dövlətin mahiyyətindən gəlir və onun idarəetmə və sosial təsirini ifadə edir. Bu baxımdan dövlət idarəetməsi prosesində bu xüsusi subyektlər idarəetmə predmetinə və dövlətin daxili və xarici funksiyalarının öz

səlahiyyəti həcmində təkəcə icra hakimiyyətində deyil, həm də qanunverici fəaliyyəti sahəsində də (təşkilat daxili məsələlərin həllində) realizə olunur. Kursun əsas məqsədi dövlət idarəetməsinə icraedici və sərəncamverici fəaliyyəti, bu fəaliyyət icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən həyata keçirilməsi aşılır. Dövlət idarəetməsi – icraedici-sərəncamverici xarakterli fəaliyyəti, onun əsas istiqaməti icra fəaliyyətidir, yeni qanunları və qanun qüvvəli aktları həyata keçirilməsidir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilər.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladıqı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladıqı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması:Tələbə Universitetin daxili nizam–intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir göröləcək.

X. Təqvim planı: Mühazirə 45 saat

№	Keçirilən mühazirə mövzularının məzmunu	Mühazirə	
		Saat	Tarix
1	2	3	4
1.	Mövzu 1. İdarəetmə anlayışı, mahiyyəti və məzmunu Plan: 1. İdarəetmə anlayışı 2. İdarəetmənin mahiyyəti və məzmunu	2	
2.	Mövzu 2. İdarəetmənin təsnifatı və İdarəetmədə sistemlilik Plan: 1. İdarəetmənin təsnifatı və İdarəetmədə sistemlilik 2. Sistemin əlamətləri 3. İdarəetmə sistemi	2	
3.	Mövzu 3. İdarəetmə təsiri anlayışı Plan: 1. İdarəetmə təsiri anlayışı 2. İdarəetmə hərəkəti - təsiri 3. Qarşılıqlı təsir	2	
4.	Mövzu 4. İdarəetmə və tənzimləmə Plan: 1. İdarəetmə və əks-əlaqə 2. Tənzimləmənin anlayışı və mahiyyət 3. Dövlət tənzimləməsi	2	
5.	Mövzu 5. Dövlət səviyyəsində strateji idarəetmə Plan: 1. Dövlət səviyyəsində strateji idarəetmə 2. Hüquqi tənzimləmə	2	
6.	Mövzu 6. İdarəetmənin konstitusion əsasları Plan: 1. Konstitusiyanın mahiyyəti . Azərbaycan Respublikasının konstitusiyalarında dövlət idarəetməsi 2. 1936-1977-ci illərin konstitusiyalarında dövlət idarəetməsi	2	
7.	Mövzu 7. Dövlət idarəetməsi sosial hüquqi institut kimi Plan: 1. Sosial idarəetmə 2. "Dövlət" və "dövlət idarəetməsi" anlayışları 3. Dövlət idarəetməsinin spesifik əlamətləri	2	

8.	Mövzu 8. Dövlət idarəetməsinin prinsipləri Plan: 1.Dövlət idarəetməsinin prinsipləri 2. İcra hakimiyyəti və dövlət idarəetməsi 3.İcra hakimiyyətində idarəetmə mexanizmi	2	
9.	Mövzu 9. İdarəetmə – hakimiyyət, idarəçilik və dövlətçilik əlaqələri Plan: 1."Hakimiyyət" anlayışının konseptual təhlili 2. İdarəetmə və hakimiyyət	2	
10.	Mövzu 10 .Dövlət hakimiyyəti: anlayışı, məzmunu və təsnifatı Plan: 1.Dövlət hakimiyyəti: anlayışı, məzmunu və təsnifatı 2.İdarəetmə və iradə 3.İradə və inad 4.İnad və israr	2	
11.	Mövzu 11.İdarəetmə və idarəçilik Plan: 1."İdarəetmə" və "idarəçilik" anlayışlarının müqayisəli təhlili 2.İdarəçilik formalarına klassiklərin baxışları 3.İdarəçiliyin müasir formaları 4.İdarəçiliyin tarixi tipləri	2	
12.	Mövzu 12. İdarəetmə və dövlətçilik Plan: 1.Dövlətçilik və dövlət 2.Dövlətçilik və idarəetmə	2	
13.	Mövzu 13. İdarəetmənin yaranması və inkişafı Plan: 1.İdarəetmənin yaranması və inkişafı 2.Dövlət idarəetmə nəzəriyyəsinin yaranması və inkişafı 3.İdarəetmə modellərinin formalaşması	2	
14.	Mövzu 14. İdarəetmə və menecment Plan: 1.Menecmentdə insani münasibətlər 2. İdarəetmə və menecment	2	
15.	Mövzu 15. Dövlət idarəetməsinin effektivliyi Plan: 1.İdarəetmənin effektivliyinin mahiyyəti 2.Dövlət idarəetməsinin effektivliyi 3. İdarəetmə effektivliyinin təsnifatı	2	
16.	Mövzu 16. İdarəetmənin həyata keçirilməsi	2	

	Plan: 1. Dövlət qulluğu: anlayışı, əsas əlamətləri və prinsipləri 2. Dövlət qulluğu və dövlət təzahürəri: üzvi bağlılıq 3. Dövlət qulluğu islahatlarının əsas istiqamətləri 4. Dövlət qulluğu keçmənin hüquqi mexanizm		
17.	Mövzu 17. Dövlət idarəetməsində kadr texnologiyası Plan: 1. Dövlət qulluğu personalının idarəedilməsinin 2. Qulluq hüququ	2	
18.	Mövzu 18. İdarəetmə və nəzarət Plan: 1. Nəzarət anlayışı və məzmunu 2. Sosial nəzarət 3. Konstitusiya nəzarəti	2	
19.	Mövzu 19. Nəzarət və özünənəzarət Plan: 1. İnsan orqanizmində idarəetmə 2. Nəzarətin hüquqi mexanizmi	2	
20.	Mövzu 20. İdarəetmə strukturu Plan: 1. İdarəetmə strukturu: anlayışı və məzmunu 2. Təşkilati struktur 3. Struktur sistem kimi	2	
21.	Mövzu 21. İdarəetmə qərarı: anlayışı və məzmunu Plan: 1. İdarəetmə qərarı: anlayışı və məzmunu 2. Dövlət idarəetmə qərarına hüquqi tələblər 3. İdarəetmə qərarının qəbul prosesi	2	
22.	Mövzu 22. Dövlət idarəetmə sistemində islahatlar: beynəlxalq təcrübə Plan: 1. Xarici ölkələrdə dövlət idarəetməsi sahəsində aparılan islahatların əsas istiqamətləri 2. Bəzi ölkələrdə aparılan islahatların effektivliyi	2	
23.	Mövzu 23. Qabaqcıl ölkələrin inkişafına təsir edən amillər 1. Avropa ölkələrin inkişafına təsir edən amillər 2. Böyük Britaniyada dövlət idarəçiliyinin inkişafına təsir amillər	1	

XI. Fənn üzrə tələblər: Burada idarəetmə sisteminin strukturunun qarşılıqlı əlaqəsi yaranır və dövlət idarəetmə təsirini bilavasitə qəbul edir, yaxud onların formalaşmasında iştirak edir. Bu xüsusiyyətlər dövlət idarəetmə subyekti və obyektləri arasında qarşılıqlı əlaqənin dərk edilməsi və mənimsənilməsi.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri: Dövlət idarəetməsi öz təyinatına görə dövlət hakimiyyətini realizə edən dövlət fəaliyyəti realizə olunur, təhlil edilir və qiymətləndirilir. Hər bir sistem yuxarı sistemin elementidir, aşağı sistem üçün bu element sistem kimi çıxış edir.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV: Kollektiv sualları:

I Kollektiv sualları :

1. İdarəetmə anlayışı
2. İdarəetmənin mahiyyəti və məzmunu
3. İdarəetmənin təsnifatı və idarəetmədə sistemlilik
4. Sistemin əlamətləri
5. İdarəetmə sistemi
6. İdarəetmə təsiri anlayışı.
7. İdarəetmə hərəkəti - təsiri
8. Qarşılıqlı təsir
9. İdarəetmə və əks-əlaqə
10. Tənzimləmənin anlayışı və mahiyyət
11. Dövlət tənzimləməsi
12. Dövlət səviyyəsində strateji idarəetmə
13. Hüquqi tənzimləmə
14. Konstitusiyanın mahiyyəti . Azərbaycan Respublikasının konstitusiyalarında dövlət idarəetməsi
15. 1936-1977-ci illərin konstitusiyalarında dövlət idarəetməsi

II Kollektiv sualları:

1. Sosial idarəetmə
2. "Dövlət" və "dövlət idarəetməsi" anlayışları
3. Dövlət idarəetməsinin spesifik əlamətləri
4. Dövlət idarəetməsinin prinsipləri
5. İcra hakimiyyəti və dövlət idarəetməsi
6. İcra hakimiyyətində idarəetmə mexanizmi
7. "Hakimiyyət" anlayışının konseptual təhlili
8. İdarəetmə və hakimiyyət
9. Dövlət hakimiyyəti: anlayışı, məzmunu və təsnifatı
10. İdarəetmə və iradə
11. İradə və inad
12. Inad və israr
13. "İdarəetmə" və "idarəçilik" anlayışlarının müqayisəli təhlili
14. İdarəçilik formalarına klassiklərin baxışları
15. İdarəçiliyin müasir formaları.

XV. İmtahan sualları:

1. İdarəetmə anlayışı
2. İdarəetmənin mahiyyəti və məzmunu
3. İdarəetmənin təsnifatı və İdarəetmədə sistemlilik
4. Sistemin əlamətləri
5. İdarəetmə sistemi
6. İdarəetmə təsiri anlayışı
7. İdarəetmə hərəkəti - təsiri
8. Qarşılıqlı təsir
9. İdarəetmə və əks-əlaqə
10. Tənzimləmənin anlayışı və mahiyyət
11. Dövlət tənzimləməsi
12. Dövlət səviyyəsində strateji İdarəetmə
13. Hüquqi tənzimləmə
14. Konstitusiyanın mahiyyəti . Azərbaycan Respublikasının konstitusiyalarında dövlət idarəetməsi
15. 1936-1977-ci illərin konstitusiyalarında dövlət idarəetməsi
16. Sosial idarəetmə
17. "Dövlət" və "dövlət idarəetməsi" anlayışları
18. Dövlət idarəetməsinin spesifik əlamətləri
19. Dövlət idarəetməsinin prinsipləri
20. İcra hakimiyyəti və dövlət idarəetməsi
21. İcra hakimiyyətində idarəetmə mexanizmi
22. "Hakimiyyət" anlayışının konseptual təhlili
23. İdarəetmə və hakimiyyət
24. Dövlət hakimiyyəti: anlayışı, məzmunu və təsnifatı
25. İdarəetmə və iradə
26. İradə və inad
27. Inad və israr
28. "İdarəetmə" və "idarəçilik" anlayışlarının müqayisəli təhlili
29. İdarəçilik formalarına klassiklərin baxışları
30. İdarəçiliyin müasir formaları
31. İdarəçiliyin tarixi tipləri
32. Dövlətçilik və dövlət
33. Dövlətçilik və idarəetmə
34. İdarəetmənin yaranması və inkişafı
35. Dövlət idarəetmə nəzəriyyəsinin yaranması və inkişafı
36. İdarəetmə modellərinin formalaşması
37. Menecmentdə insani münasibətlər
38. İdarəetmə və menecment
39. İdarəetmənin effektivliyinin mahiyyəti
40. Dövlət idarəetməsinin effektivliyi
41. İdarəetmə effektivliyinin təsnifatı
42. Dövlət qulluğu: anlayışı, əsas əlamətləri və prinsipləri
43. Dövlət qulluğu və dövlət təzahürləri: üzvi bağlılıq
44. Dövlət qulluğu islahatlarının əsas istiqamətləri
45. Dövlət qulluğu keçmənin hüquqi mexanizm
46. Dövlət qulluğu personalının idarəedilməsinin
47. Qulluq hüququ
48. Nəzarət anlayışı və məzmunu
49. Sosial nəzarət
50. Konstitusiya nəzarəti
51. İnsan orqanizmində idarəetmə
52. Nəzarətin hüquqi mexanizmi

53. İdarəetmə strukturu: anlayışı və məzmunu
54. Təşkilati struktur
55. Struktur sistem kimi
56. İdarəetmə qərarı: anlayışı və məzmunu
57. Dövlət idarəetmə qərarına hüquqi tələblər
58. İdarəetmə qərarının qəbul prosesi
59. Xarici ölkələrdə dövlət idarəetməsi sahəsində aparılan islahatların əsas istiqamətləri
60. Bəzi ölkələrdə aparılan islahatların effektivliyi
61. Avropa ölkələrin inkişafına təsir edən amillər
62. Böyük Britaniyada dövlət idarəçiliyinin inkişafına təsir edən amillər

"Dövlət idarəçiliyi nəzəriyyəsi" fənninin sillabusu 050404 - " Dövlət və bələdiyyə idarəetməsi" ixtisası üzrə tədris planı və işçi tədris proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir. (12 sentyabr 2025-ci il, 01 №-protokol).

Kafedra müdiri v.i.e:

Fənn müəllimi:

dos.G.T.Əliyeva

müəl.B. İ. Mirzəzadə